

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע" ראש הישיבה

(קהלת ט'): 'שבת וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם וגם לא לנבונים עושר וגם לא לידועים חן כי עת ופגע יקרה את כולם', וכן ירמיה אומר (ירמיה ט'): 'כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו כי אם בזאת יתהלל וגו'', ומתנות אלו בזמן שאינו באין מן הקב"ה סופו להפסק ממנו..."

בפרשת מטות אנחנו קוראים שיחת מוסר של משה רבנו. בני ראובן ובני גד באים למשה, ומבקשים להישאר בעבר הירדן המזרחי, בגלל שיש להם "מקנה רב... עצום מאוד". משה פותח בשיחת מוסר ארוכה וחריפה, ומיד לאחר מכן בני גד ובני ראובן מסבירים שהם לא התכוונו להישאר בעבר הירדן, אלא לעבור חלוצים לפני העם ורק אחר כך לחזור לבתיהם בעבר הירדן.

מדוע "זכה בחכמה - זכה בכל"? מה הקשר בין חכמה, גבורה ועושר? המתנות הללו באות כולן מאת ה'. גם הן "לפני ה'". מקור החכמה, הגבורה והעושר הוא במקור הפנימי, שבו מתאחדות כל המידות. מי שזוכה להגיע לנקודה הפנימית, ומבין שהכל מאת ה' - זכה בכל. החכמה, העושר והגבורה הן מידות, ששורשן פנימי באישיותו של האדם. איזהו עשיר - השמח בחלקו. כאשר אדם מבין שהעושר הוא מאת ה' - הוא שמח במה שיש לו.

שואלים בעלי המוסר, מדוע בני גד ובני ראובן לא עצרו את משה והסבירו לו שהוא מאשים אותם על לא עוול בכפם? מדוע הם לא הסבירו לו שהם לא מתכוונים לעזוב את עם ישראל שילחמו בלעדיהם?

עונים, שבני גד ובני ראובן רצו לשמוע את שיחת המוסר של משה. יש להם הזדמנות לשמוע ממש דברי תוכחה, והם לא רוצים להפסיד את ההזדמנות הזו.

ננסה לדייק בביטוי מיוחד בדי שיח בין משה ובין בני גד ובני ראובן. כשמשה מוכיח אותם, הוא אומר להם: "כי תשובו מאחרינו..." והם אומרים: "ואנחנו נחלץ השם לפני בני ישראל..."

משה בתשובתו מדגיש להם את הנקודה החשובה, שהם לכאורה עדיין לא מבינים (במדבר ל"ב, כ"ד): "ויאמר אליהם משה אם תעשו את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למלחמה ויעבר לכם כל חלוצ את הירדן לפני ה' עד הורישו את איביו מפניו. ונכבשה הארץ לפני ה' ואחר תשובו והייתם נקים מה' ומישראל והייתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני ה'. ואם לא תעשו כן הנה חטאתם לה' ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם. בני לכם ערים לטפכם וגדרת לצנאכם והיצא מפיקם תעשו."

משה מדגיש להם: אתם לא נלחמים "לפני בני ישראל", אלא "לפני ה'". ואכן, הם מבינים את הנקודה (במדבר ל"ב, כ"ה-כ"ז): "ויאמר בני גד ובני ראובן אל משה לאמר עבדיך יעשו פאשר אדני מצוה. טפנו נשינו מקננו וכל בהמתנו יהיו שם בערי הגלעד. ועבדיך יעברו כל חלוצ צבא לפני ה' למלחמה פאשר אדני דבר."

המלחמה היא "לפני ה'", ולא "לפני בני ישראל", וזה מה ששומר שלא ישוּבו "מאחוריו". משמעות הדברים תתבאר לאור דברי המדרש (במדבר רבה פרשה כ"ב, ז'): "מקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד, הלכה, שלוש מתנות נבראו בעולם, זכה באחת מהן נטל חמדת כל העולם. זכה בחכמה - זכה בכל, זכה בגבורה - זכה בכל, זכה בעושר - זכה בכל. אימתי, בזמן שהן מתנות שמים ובאות בכח התורה, אבל גבורתו ועשרו של בשר ודם אינו כלום, שכן שלמה אומר

זהו לימוד עצום לימינו - על הצורך הגדול בהקשבה ובדיבור אמיתיים. גם ערכים הנראים לנו כלא הכי מתוקנים כגון העושר, הם מתנות שמים, ועלינו ליצור שיח שמחבר ערכים אלו "לפני ה'". שנזכה להקשיב באמת ולדבר באמת - ולהשתנות לטובה.

מעובד ע"פ שיעור שניתן ביום רביעי האחרון השיעור המלא יעלה לאתר הישיבה בקרוב

פינת הילדים

חשינות חיפוש בפרשה וברש"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

רואים כחומר הכא...

1. מה ההבדל בין נבואת משה לנבואת שאר הנביאים?

2. מה היה שגוי ביחס של בני גד ובני ראובן לממונם?

3. מה התנאי שעם ישראל יתקיים בארץ?

"ענין ד'אהבה רבה' מרומז גם בסדר האותיות שבתובת 'אהרן': אה - ר"ת אהבה, והר' ר"ת רבה. והנו"ן פשוטה - מורה על המשכת והתפשטות בחינת האהבה רבה למטה מטה, גם לבני ישראל שנמצאים בדרגת תחתונה."

(שיחת הרבי מליובוביץ, מטות-מסעי, תנש"א)

